

Hodiny z elektrárny

Jednoho jarního zamračeného dne jsem se opět jako každý víkend jela podívat k babičce a k dědečkovi. Bydlí asi hodinu cesty autobusem od mého bydliště, ale i tak tuto cestu vždycky ráda podnikám. Vždycky když přijedu, tak pozdravím babičku do kuchyně, dědečka do obývacího pokoje a jdu se rozvalit do svojí velké postele v pokoji po mamince. Tak si tu ležím a přemýšlím o všem a o ničem a nejednou uslyším zvuk, který normálně neslychám. Tikají tu hodiny? Sednu si a rozhlednu se po pokoji. Najednou uvidím velké dřevěné hodiny, ze kterých ale nejsem schopná odečíst čas. Běžím za dědou se ho na ně vyptat. A on mi trochu složitě, ale srozumitelně začne vyprávět o těchto hodinách:

„Víš, většinu tohoto příběhu znám jenom z vyprávění, ale i tak si myslím, že znám pravdu. V pondělí 1. 4. 1913 byla založena tepelná elektrárna v Oslavanech, kde v té době i můj tatínek se svou matkou i otcem tenkrát žil. Tyto hodiny, na které ses mě ptala, tam samozřejmě sloužily k ukazování přesného času, ale zároveň obsahovaly synchronizovaný elektromotor, který sledoval frekvenci elektrického proudu → tato ručička musela být v zákrytu s minutovou ručičkou, aby byl dodržen kmitočet el. proudu 50 Hz.

Chvíli po otevření elektrárny bohužel vypukla první světová válka, ale Oslavanská elektrárna nebyla zavřená jako stovky dalších elektráren, a tak hodiny přežily téměř bez újmy. Tak tomu bylo i za druhé světové války. Ale po konci druhé světové války se začala elektrárna modernizovat. Hodiny ztratily využití, protože byly nahrazeny novějším a přesnějším přístrojem.

Můj tatínek byl tenkrát vášnivý sběratel i opravář hodin, i když mu to čas ani peníze moc nedovolovaly. I mé mamince se to moc nelíbilo a vzhledem k tomu, že já jsem byl tenkrát jen malý chlapeček, tak ani z mé ani z její strany necítil žádnou podporu. Až se mu jednoho dne naskytla obrovská nabídka. A to koupit tyto staré zchátralé zaprášené hodiny z elektrárny.

Tuto nabídku neodmítl. Hodiny nebyly zrovna levné, ale nejdražší taky nebyly, už kvůli tomu, že tatínek v této elektrárně pracoval jako mistr. Stály ho 50 korun.

Tatínkovi poté trvalo necelé tři roky, přesněji od roku 1965 po rok 1968 než je opravil. Bohužel v zápalu práce se mu nejspíš nedopatřením povedlo odmontovat elektromotor a s ním společně i ručičku navíc, takže ti nemůžu ukázat jak fungovaly a ani já jsem to nikdy pořádně neviděl. Hodiny mají mechanické závaží, takže se musí natahovat. Je metr dlouhé a jedno kývnutí zabere 1s. Je možné ho zkracovat a prodlužovat, abychom mohli změnit dobu kývání, kvůli tepelné roztažnosti v létě a v zimě.

No.. a víc už mě asi nenapadá, snad jen to, že sem teď pokaždé, když tady máme tvého bratrance, tak si s nimi hraje, tedy většinou jen otvíráme a zavíráme. Takže využití neztratily. “

Okamžitě po zaslechnutí tohoto příběhu jsem běžela k hodinám si je důkladněji prohlédnout a opravdu vypadaly přesně tak, jak mi je děda popsal.

